

YTTRANDE

2018-08-14 Ärendenr:
NV-04728-19

Mark- och miljödomstolen vid
Vänersborgs tingsrätt
mmd.vanersborg@dom.se

Yttrande i mål nr M 2194–19 R7 angående tillstånd för verksamhet vid Volvo Powertrain AB:s (bolaget) anläggning i Skövde kommun; nu fråga om komplettering av ansökan

Med anledning av mark- och miljödomstolens förfrågan (aktbilaga 4) om ansökningshandlingarna behöver kompletteras anför Naturvårdsverket, som tagit del av aktbilaga 1, följande.

1. Kompletteringsbehov

Naturvårdsverket bedömer att ansökan behöver kompletteras i följande avseenden.

1.1. Utsläpp av VOC

- Beräknade eller uppmätta luftflöden och VOC-halter för delströmmar som går till skorsten G1.
- Redovisning av möjliga metoder för att minimera utsläppen av VOC, med teknisk beskrivning och uppgifter om åtgärdernas effekter och kostnader.

1.2. Dagvatten

- Redovisning av tekniskt möjliga åtgärder för rening av föroreningar som är mindre än 10 µm i dagvattnet.

1.3. Energieffektivisering

- Nyckeltal för nuvarande och sökt verksamhet.
- Förslag på villkor och eventuella delegeringar avseende energieffektivisering.

2. Grunder

Efterfrågade kompletteringar i punkterna ovan utgör nödvändigt underlag för att ansökan ska kunna ligga till grund för prövning enligt 22 kap. 1 § miljöbalken samt till vad en tillståndsdom ska innehålla enligt 22 kap. 25 § miljöbalken.

3. Utveckling av talan

3.1. Utsläpp av VOC

Bolaget har redovisat beräkningar av utsläpp, i mängd och koncentrationer, av både VOC och bensen. Bolaget har bl.a. angett att det planeras för en ny högre skorsten för Gjuteri 1 och att bolaget löpande kommer att fortsätta utreda alternativa lösningar för att minska utsläppen av organiska ämnen.

Naturvårdsverket saknar dock en redovisning av alternativa metoder för att hantera utsläppen i förhållande till ytterligare utspädning genom högre skorsten.

Först vill Naturvårdsverket påpeka att en av hörnpelarna för miljöbalken och även industriutsläppsdirektivet är principen om att föroreningar i första hand ska stoppas vid källan. En högre skorsten kan minska luktölagenheterna från utsläppen, men för de skadliga ämnena som släpps ut innebär en högre skorsten endast en utspädning. Utspädning innebär inte en begränsning av föroreningarna och är, enligt Naturvårdsverket, inte en åtgärd som bör användas om det istället finns möjlighet att begränsa utsläppen.

Bolaget är en av Sveriges största utsläppskällor av bensen, det är endast raffinaderier som har större enskilda utsläpp av bensen. VOC-utsläppen är också betydande och endast 33 verksamheter i landet hade större utsläpp 2018.¹ Med hänsyn till de betydande utsläppen av särskilt bensen men även VOC från verksamheten bör bolaget redovisa möjliga åtgärder för att minimera utsläppen.

Naturvårdsverket påpekade redan vid samrådet att enskilda luftströmmar behöver redovisas med bedömda eller uppmätta koncentrationer av VOC och bensen. Utifrån redovisningen i ansökan kommer störst utsläpp av VOC och bensen, både koncentration men framför allt mängd, vid full produktion ske genom skorsten G1 varför Naturvårdsverket anser att det finns störst skäl att utreda och redovisa delstömmarna som leds till skorsten G1. Bolaget bör komplettera ansökan med uppgifter om VOC-innehåll och om möjligt andelen bensen i respektive delströmmar, i vart fall de som har samma eller högre koncentration VOC än skorsten G1.

Bolaget har i ansökan angett att det vill invänta revideringen av BREF-dokument för gjuteriverksamheter innan åtgärder vidtas. Naturvårdsverket vill därför påtala att tillståndsprövningen enligt miljöbalken och kravet att visa att de allmänna hänsynsreglerna uppfylls inte har ändrats efter industriutsläppsdirektivet. Det kan även påpekas att enligt svensk lagstiftning blir bara BAT-slutsatsernas utsläppsvärden, BAT-AEL:er, direkt bindande som begränsningsvärden och det är osannolikt att revideringen skulle leda till bindande BAT-AEL:er för

---

¹ <https://utslappisiffror.naturvardsverket.se/>

luktenheter av flera orsaker, bland annat är det olämpligt för gjuterigaser då luktenheter kan vara missvisande och ser man till de senare beslutade BAT-slutsatserna så är luktfrågor något som hänvisas till lokala förhållanden och tillståndsprövning. I den nu aktuella prövningen handlar det dock om andra ämnen också och inte bara om luktolägenheter. Att miljö kvalitetsnormer innehålls gör inte skyddsåtgärder obehövliga.

Bolaget har redovisat $RISK_{inh}$ för bensen och den avser mycket riktigt risken för cancer och när den risken är ”acceptabel”. Den aktuella prövningen avser dock en bredare ansats där all påverkan på miljö och människors hälsa av utsläppen ska beaktas vid bedömningen av skyddsåtgärder och försiktighetsmått. Vid den bedömning av vilka åtgärder som är rimliga kan, som underlag för bedömningen av nyttan av åtgärderna, uppgifter om samhällskostnader till följd av utsläpp från europeiska industrier i EEAs rapport *Costs of air pollution from European industrial facilities 2008-2012* användas². Det bör dock noteras att det aktuella utsläppet har en farlighet som sannolikt är högre än genomsnittliga VOC-utsläpp, pga. bensenhalten.

Bolaget anger att koncentrationerna är för låga och flödet är för stort för rening. Naturvårdsverket anser inte att det framkommit att rening inte skulle vara möjlig, även om det innebär att reningseffekten kan gå ner. Tvärtom visades i projektet som bolaget hänvisar till, LIFE 10 ENV/FI/059³, att det går att rena så låga koncentrationer som bolaget har i skorsten G1. I slutrapporten redovisades flera olika möjliga reningsmetoder och de offererade kostnaderna för att rena flöden på 100 000 m³/h, angavs uppgå till mellan två och sju miljoner kronor per år.⁴

Tekniskt möjliga åtgärder för att minimera utsläppen, såväl för utsläppen från skorsten G1 totalt som för enskilda delströmmar, bör mot denna bakgrund redovisas så att det går att bedöma om det är rimligt enligt 2 kap 7 § miljöbalken att installera reningsutrustning för en eller flera delströmmar. Redovisningen av möjliga åtgärder bör innehålla uppgifter om bedömd reningsgrad och mängd som renas per år för varje flöde tillsammans med uppgifter om kostnader, fördelat på installationskostnader samt drifts- och underhållskostnader, även utan kapitalkostnader, samt uppgift om reningsutrustningens tekniska livslängd.

3.2. *Dagvatten*

Av ansökan framgår att bolaget tar prover enligt kontrollprogram vilket som det får förstås utgörs av två stickprov per år för metallanalyser. Det framgår vidare att den behandling som finns av dagvatten är oljeavskiljare, spärrdammar och infiltration.

2

https://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwja_bvW4_jAhVM_CoKHccuAD4QFjABegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fwww.eea.europa.eu%2Fpublications%2Fcosts-of-air-pollution-2008-2012%2Fdownload&usq=AOvVaw3npncs5U4T0y-Fs0LfIiU

³ Slutrapporten:

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.showFile&rep=file&fil=LIFE10_ENV_FI_000059_FTR.pdf

⁴ Stycke 5.1.15 i slutrapporten

Det bör i detta sammanhang påpekas att föroreningshalterna i ett dagvatten generellt varierar mycket kraftigt och för att få representativa provresultat behöver som regel en mycket omfattande flödesproportionerlig provtagning göras, vilket emellertid oftast inte bedöms vara skäligt. Bolaget anger även att uppehållstiden i den viktigaste dammen (dammen med störst avvattningsområde) är kort vilket gör att risken finns att den blir ”självrenande” genom att kraftiga regn eller snösmältning spolat den ren. Sannolikheten är främst på grund av dessa två anledningar stor att utsläppen underskattas.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning är infiltration på sikt ingen lösning då riskerna är stora för ackumulering upp till en mättnadsnivå och att det därefter blir urlakning vilket förorenar grundvatten och ytvatten. Spärrdammar, som finns för merparten av dagvattnet, innebär inte någon rening för partiklar och lösta ämnen under < 10 µm oavsett hur bra de underhålls eller konstrueras.⁵ Spärrdammar behöver därför generellt kompletteras med filter av något slag för dagvatten från industriverksamheter. Naturvårdsverket anser därför att även alternativ eller komplettering till de spärrdammar och infiltrationsanläggningar som finns bör redovisas. Det har inte visats att bolagets val av dagvattenrening är bästa möjliga teknik och bolaget behöver komplettera redovisningar av möjliga reningsmetoder för att det ska vara möjligt att bedöma om ytterligare försiktighetsmått är motiverade.

Dimensioneringen av möjliga åtgärder som ska redovisas bör utgå ifrån ett vanligt regn och att skyfall breddas. Föroreningshalten är störst i första delen av ett regn och det finns ingen anledning att dimensionera för hela årets dagvattenvolym. Det finns både biofilter och underjordiska filter med denna konstruktion varför det bör finnas lösningar som är anpassade för anläggningen.

3.3. *Energieffektivisering*

Bolaget har redovisat hur energieffektiviseringen har fungerat under de senaste åren och hur man planerar att göra framöver. I redovisningen anges att nyckeltal används. Redovisningen bör kompletteras med ett urval av dessa nyckeltal och hur de har utvecklats under åren samt bedömning av hur det kommer se ut framöver.

I enlighet med praxis bör tillstånd till sådan större, energiintensiv processindustri med hög potential för hushållning och effektivisering i enskilda processdelar som bolagets, som utgångspunkt reglera energihushållning i särskilda villkor (se t.ex. MÖDs dom 2014-06-27 i mål M 7429-13 gällande Rönnskärsverken). Sådana villkor kan avse specifika åtgärder, t.ex. vad gäller utformningen av processdelar, vilket lämpligen sker vid större förändringar av anläggningens processutrustning. Villkor kan även avse begränsningsvärden för energianvändning eller att en energihushållningsplan löpande ska tas fram och åtgärder vidtas succesivt i enlighet med den.

I ansökan nämns bolagets redovisning till Energimyndigheten enligt lagen om energikartläggning i stora företag och att bolaget ingått ett avtal med WWF med

---

⁵ Kunskaps sammanställning Dagvattenrening, Godecke Blecken Rapport nr 2016-05
https://www.svenskvatten.se/contentassets/979b8e35d47147ff87ef80a1a3c0b999/svu-rapport_2016-05.pdf

ett åtagande om minskad energiförbrukning. Det bör här noteras att redovisningen till Energimyndigheten inte gör att bolaget behöver vidta åtgärder och avtalet med WWF är inte långsiktigt bindande på samma sätt som ett miljöbalkstillstånd. Ansökan behöver således kompletteras med förslag på villkor som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de allmänna hänsynsreglernas krav på energihushållning.

_____
Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschefen Karin Dunér. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit miljöjuristen Linda Sjöo, samt tekniske handläggaren Matthis Kaby, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Matthis Kaby

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

Volvo Powertrain AB, Function.enviroment.sde@volvo.com

Volvo Powertrain AB, Manager EHS&S "MW"

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, vastragotaland@lansstyrelsen.se